

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 427/2013-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. októbra 2013 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Marianny Mochnáčovej a Petra Brňáka prerokoval sťažnosť Ing. M. K., B., M. O., B., P. Š., B., a N. Š., B., zastúpených advokátkou Mgr. A. S., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 23/2002 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. M. K., M. O., P. Š. a N. Š. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 23/2002 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 23/2002 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. M. K., M. O., P. Š. a N. Š. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume po 2 000 € (slovom dvetisíc eur) pre každého, ktoré je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava III j e p o v i n n ý uhradiť Ing. M. K., M. O., P. Š. a N. Š. spoločne a nerozdielne trovy konania v sume 699,74 € (slovom šesťstodevät'desiatdeväť eur a sedemdesiatštyri centov) na účet ich právnej zástupkyne Mgr. A. S., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. marca 2013 doručená s'ťažnosť Ing. M. K. (ďalej aj „s'ťažovateľka v 1. rade), M. O. (ďalej aj „s'ťažovateľka v 2. rade“), P. Š. (ďalej aj „s'ťažovateľ v 3. rade“) a N. Š. (ďalej aj „s'ťažovateľka vo 4. rade; spolu ďalej aj ako „s'ťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 23/2002.

2. S'ťažovatelia vo svojej s'ťažnosti uviedli, že 20. februára 2002 podal s'ťažovateľ v 3. rade na okresnom súde návrh, ktorým sa domáhal, aby odporcovi – B. bola uložená povinnosť uzatvoriť s ním zmluvu o prevode vlastníctva k bytu, ktorý užíva, a podielu na spoločných priestoroch bytového domu. V súlade s návrhom s'ťažovateľa v 3. rade okresný súd pripustil do konania aj ostatné s'ťažovateľky. Okresný súd vydal vo veci 9. februára 2009 rozsudok, ktorým určil, že nebytové priestory zapísané na LV č. 4830 k. ú. N... ako priestor č. 12 – NP 04 nachádzajúci sa v suteréne bytového domu T., B., súp. č..., podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu 2460/388070 – in, priestor č. 12 – NP 05 nachádzajúci sa v suteréne bytového domu T., B., súp. č..., podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach 3350/388070 in, priestor č. 12 – NP 06

nachádzajúci sa v suteréne bytového domu T., B., súp. č..., podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu 4265/388070 – in vo vlastníctve odporcu sú spoločnými zariadeniami bytového domu T., B., súp. č..., určenými na spoločné užívanie, a to priestor č. 12 – NP 05 ako príručná dielňa, priestor č. 12 – NP 06 ako sklad bicyklov, priestor č. 12 – NP 04 ako sklad – archív a súčasne nahradil vyhlásenie vôle odporcu uzavrieť s navrhovateľmi (v konaní pred ústavným súdom sťažovateľmi, pozn.) podľa zákona č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vypořádání majetkových nárokov v družstvách v znení neskorších predpisov a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Zb. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov zmluvy o prevode vlastníctva bytu a spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach, spoločných zariadeniach domu a nebytových priestorov v znení zmlúv tvoriacich neoddeliteľnú súčasť tohto rozsudku. Rozsudok č. k. 13 C 23/2002-475 z 9. februára 2009 sa stal právoplatný 4. marca 2009. Dňa 19. februára 2009 podali sťažovatelia okresnému súdu návrh na vydanie opravného uznesenia, a to z dôvodu, že doručený rozsudok nebol v súlade s návrhom petitu, vykazoval chyby v písaní a iné nesprávnosti. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti sa stala tá časť konania, v ktorej okresný súd vykonáva opravu po právoplatnosti rozsudku, a napriek skutočnosti, že trvá viac ako 4 roky, nebola dosiaľ ukončená spôsobom, ktorý by vyústil do vykonateľného rozhodnutia spôsobilého na zápis do katastra nehnuteľností a realizáciu vlastníckych práv sťažovateľov. Rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť 4. marca 2009 a na jeho základe malo dôjsť k zápisu vlastníckeho práva sťažovateľov do katastra nehnuteľností. Kvôli pochybeniu okresného súdu vo výroku rozsudku sa stalo toto rozhodnutie pre kataster nevykonateľným, v dôsledku čoho musel okresný súd vydať k rozsudku opravné uznesenie. Napriek skutočnosti, že vo veci rozhodol o oprave už dvakrát, dosiaľ nebolo možné rozhodnutie okresného súdu vykonať. Z uvedených skutočností vyplýva, že o oprave napadnutého rozsudku koná okresný súd od 19. februára 2009, pričom do dňa podania ústavnej sťažnosti nebol rozsudok okresného súdu náležite opravený a spôsobilý zápisu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

3. Sťažovatelia preto ústavný súd žiadajú, aby vo veci rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 23/2002, priznal im primerané finančné zadost'učinenie od okresného súdu každému po 4 000 € a trovy právneho zastúpenia v sume 699,74 €.

4. Sťažovatelia zaslali ústavnému súdu 13. júna 2013 oznámenie k sťažnosti, v ktorom uviedli, že 27. marca 2013 vydal okresný súd vo veci nové opravné uznesenie č. k. 13 C 23/2002-666, ktorým opravil rozsudok okresného súdu č. k. 13 C 23/2002-480 z 9. februára 2009, avšak ani po vydanom opravnom uznesení nie je rozsudok postačujúci pre zápis vlastníckych práv do katastra nehnuteľností.

5. Ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie uznesením č. k. I. ÚS 427/2013-26 z 19. júna 2013.

6. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3613/2013 z 13. septembra 2013, v ktorom uviedol:

„Skutkové okolnosti, ktoré sú uvádzané v sťažnosti sťažovateľov nenamietam a tieto korešpondujú priebeh súdneho konania. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti popisujú právne hodnotenie prípadu a jednak z pozície rozhodovania Okresného súdu Bratislava III, ako i pozície Krajského súdu v Bratislave. Sťažovatelia najmä poukazujú na prieťahy v konaní, ktoré nastali po roku 2009, keď prvýkrát súd vo veci meritórne rozhodol. Ako vyplýva zo samotných úkonov sťažovateľov, ktorí popisujú vo svojej sťažnosti, nemožno konštatovať, že by súd v danej veci nekonal. Isté prieťahy v konaní boli uznané i v súvislosti s vybavovaním sťažnosti. V prílohe Vám zasielam kópie listu Spr. 3922/2011, ako i Spr. 2017/2013, v ktorom sú popísané jednotlivé úkony súdu ako i spôsob vybavenia sťažností adresovaných predsedovi súdu. Navrhujem ústavnému súdu, aby pri rozhodovaní prihliadol najmä na skutkovú zložitnosť veci, keď podstatou sporu bolo určenie, či nebytové priestory vybudované v spornom bytovom dome boli samostatnými nebytovými priestormi, resp. súčasťou bytových jednotiek a to i z pohľadu na komplikovanosť pri zachovaní projektovej dokumentácie. Navrhujem, aby súd prihliadol i na časté menenie petitu návrhov, keď v priebehu konania bol celkovo štyrikrát menený, resp. dopĺňovaný petit návrhu.“

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nasolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

12. Zo sťažnosti, z jej príloh a vyjadrení účastníkov vyplýva, že predmetná vec o uložení povinnosti odporcovi uzavrieť so sťažovateľmi zmluvu o prevode vlastníctva bytu a podielu na spoločných priestoroch bytového domu bola meritórne rozhodnutá rozsudkom č. k. 13 C 23/2002-475 z 9. februára 2009, ktorý nadobudol právoplatnosť 4. marca 2009. V dôsledku chýb, ktoré sa v rozsudku vyskytli, požiadali sťažovatelia 19. februára 2009 o ich odstránenie. Napriek skutočnosti, že od podania žiadosti o opravu právoplatného rozsudku okresného súdu uplynuli viac ako štyri roky, rozsudok nebol opravený tak, aby umožňoval zápis do katastra nehnuteľností a výkon vlastníckych práv sťažovateľov.

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: a) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, b) správanie účastníka súdneho konania a c) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu [povahu veci v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02)].

a) Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, základným konaním na okresnom súde bolo konanie o uloženie povinnosti odporcovi uzavrieť so sťažovateľmi zmluvu o prevode vlastníctva bytu a podielu na spoločných priestoroch bytového domu. Konanie bolo právoplatne ukončené a jeho dĺžka nebola predmetom skúmania ústavným súdom. K priet'ahom v konaní došlo až v štádiu po vydaní rozsudku vo veci, ktorý obsahoval chyby a napriek opakovaným opravám dosiaľ nespĺňa všetky náležitosti, aby bol spôsobilý vkladu do katastra nehnuteľností.

b) Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Správanie účastníka konania môže súd zbaviť zodpovednosti za priet'ahy v konaní,

len ak dôsledkom správania účastníka je spomalenie postupu konania. V danom prípade sťažovatelia nijakým spôsobom neprispeli k dĺžke konania, v ktorom bolo úlohou okresného súdu opraviť právoplatný rozsudok. Vo veci postupovali aktívne a súčinnostne, keďže je ich prvoradým záujmom mať vo veci právoplatný rozsudok spôsobilý zápisu do katastra nehnuteľností.

c) Okresný súd po právoplatnosti rozsudku vydal 27. mája 2009 opravné uznesenie č. k. 13 C 23/2002-507, súčasťou ktorého boli aj tri zmluvy, ktoré sa stali neoddeliteľnou súčasťou pôvodne vydaného rozsudku. Proti opravnému uzneseniu podal odvolanie odporca, ktorý v ňom uviedol, že zmena sa týkala iných nebytových priestorov. Sťažovateľky v 1. a 2. rade vo vyjadrení z 12. januára 2010 k odvolaniu odporcu uviedli, že jeho tvrdenie je účelové a zavádzajúce. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) o odvolaní rozhodol uznesením č. k. 8 Co 309/2009-526 z 29. januára 2010 tak, že napadnuté uznesenie prvostupňového súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovatelia vo vyjadrení k rozhodnutiu krajského súdu uviedli, že s ním nesúhlasia, pretože vydanie doplnacieho rozsudku bez návrhu a po stanovenej lehote je nezákonné. Podaním zo 16. decembra 2010 okresnému súdu sťažovateľky v 1. a 2. rade doplnili návrh na vydanie opravného uznesenia pre iné nesprávnosti. Okresný súd vydal 14. septembra 2011 pod č. k. 13 C 23/2002-570 doplňujúci rozsudok. Podaním z 22. novembra 2011 sťažovateľky v 1. a 2. rade okresnému súdu oznámili, že v doplňujúcom rozsudku sú chybné údaje, na základe čoho okresný súd opravil záhlavie doplňujúceho rozsudku. Proti doplňujúcemu rozsudku podali odvolanie sťažovateľky v 1. a 2. rade, ako aj odporca. Krajský súd uznesením č. k. 6 Co 78/2012-649 z 18. júla 2012 doplňujúci rozsudok zrušil. Vzhľadom na existujúci právoplatný rozsudok podala sťažovateľka v 2. rade 30. marca 2012 návrh na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Katastrálny úrad konanie prerušil a vyzval sťažovateľku v 2. rade na odstránenie nedostatkov. Následne potom, ako k odstráneniu nedostatkov nedošlo, Správa katastra... vydala rozhodnutie č. V 7323/12 z 25. júna 2012, ktorým konanie o návrhu na vklad zastavila z dôvodu, že účastníci vytykaný nedostatok v stanovenej lehote neodstránili. Odvolací orgán odvolanie sťažovateľky v 2. rade z 25. júla 2012 zamietol a napadnuté rozhodnutie potvrdil s odôvodnením, že sama sťažovateľka v odvolaní konštatovala, že nemôže predložiť

opravné uznesenie, pretože o oprave rozsudku okresný súd nerozhodol. V období po podaní ústavnej sťažnosti vydal okresný súd nové opravné uznesenie č. k. 13 C 23/2002-666 z 27. marca 2013, ani toto však nie je postačujúce pre zápis vlastníckych práv sťažovateľov.

14. Na základe uvedených skutočností dospel ústavný súd k záveru, že v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

15. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia. Ústavný súd preto prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.

16. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj ich žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

17. Sťažovatelia žiadali, aby im ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie každému po 4 000 €, t. j. 16 000 € spolu. Ústavný súd uložil povinnosť okresnému súdu zaplatiť každému zo sťažovateľov po 2 000 €.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti.

Berúc do úvahy doterajšiu dĺžku konania o oprave rozsudku a zohľadňujúc okolnosti daného prípadu dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadost'učinenia v sume 2 000 € každému zo s'ťažovateľov primerané konkrétnym okolnostiam prípadu.

18. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania s'ťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátkou Mgr. A. S.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie s'ťažnosti) pri zastupovaní štyroch s'ťažovateľov v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a b), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to v sume 699,74 € tak, ako si ju uplatnili aj samotní s'ťažovatelia. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne s'ťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2013